

MAKSU- JA TOLLIAMET

Erisused tulumaksuga maksustamisel

Sisukord

Kasumi maksustamisest kõrvalehoidumise vastased meetmed (ATAD)	3
<i>TuMS § 5¹ „Maksueelise saamise eesmärgil tehtav tehing”</i>	3
Maksudest kõrvalehoidumist reguleeriv MKS § 84	4
Mis on TuMS § 5 ¹ ja MKS § 84 erinevus	5
Näide kuritarvitusvastaste paragrahvide kasutamisest	6
Rahvusvaheline maksukeskkond	7
<i>TuMS § 54¹ „Tulumaks maksueelise saamise eesmärgil tehtavalt tehingult”</i>	8
<i>TuMS § 54² „Tulumaks ülejäävalt laenukasutuse kulult”</i>	9
Mis on laenukasutuse kulu	10
Mis on ülejääv laenukasutuse kulu	10
Ülejääva laenukasutuse kulu maksustamine	11
Näited ülejääva laenukasutuse kulu maksustamisest	12
Mis on finantsaruandluse eesmärgil konsolideeritud kontsern	13
Millal saab valida finantsaruandluse eesmärgil konsolideeritud kontserni erandi ülejääva laenukasutuse kulu maksustamisel (TuMS § 54 ² lõiked 8 ja 9)	13
Kes on sidusettevõtja	14
Mis on pikaajaline avaliku sektori taristuprojekt	15
Kuidas arvutatakse amortisatsioonieelne kasum	15
Tulumaksu ümberarvutus	15
Deklareerimine ja tulumaksu tasumine	16
<i>TuMS § 54³ „Tulumaks välismaise kontrollitava äriühingu kasumilt”</i>	16
<i>TuMS § 54⁵ „Tulumaks lahkumisel”</i>	17
Hübriidsed ebakõlad (ATAD2)	18
Juriidiliste isikute vaheliste laenu- ja omakapitali struktureerimistehingute maksustamine (DPD/EPD)	20
<i>Mõisted</i>	21
<i>Mis on debt ja equity push-down tehingud</i>	21
<i>Ärilise eesmärgiga tehingud ei ole maksustatavad</i>	22
<i>Maksustatavad tehingud</i>	23
<i>Maksustamise alused</i>	28

Kasumi maksustamisest kõrvalehoidumise vastased meetmed (ATAD)

Selgitame äriühingutele kasumi maksustamisest kõrvalehoidumise vastaseid meetmeid, mis on ära toodud tulumaksuseaduses ja tulenevad nõukogu direktiivist (EL) 2016/1164 (ingl *Anti-Tax Avoidance Directive*, ATAD).

Õiguslik alus

Tulumaksuseadus

Nõukogu direktiiv (EL) 2016/1164

Direktiivist lähtuvalt on tulumaksuseaduses (TuMS) järgmised paragrahvid, mida vaatleme lähemalt:

- ✓ § 5¹ „Maksueelise saamise eesmärgil tehtav tehing”
- ✓ § 54¹ „Tulumaks maksueelise saamise eesmärgil tehtavalt tehingult”
- ✓ § 54² „Tulumaks ülejäävalt laenukasutuse kulult”
- ✓ § 54³ „Tulumaks välismaise kontrollitava äriühingu kasumilt”
- ✓ § 54⁴ „Tulumaksu deklareerimine ja maksmine”
- ✓ § 54⁵ „Tulumaks lahkumisel”

Käsiraamatu artikli viimane uuendus 08.01.2025

TuMS § 5¹ „Maksueelise saamise eesmärgil tehtav tehing”

Üldise kuritarvituste vastase sätte (**TuMS § 5¹**) kohaselt ei võeta tulumaksuga maksustamisel arvesse tehingut või tehingute ahelat,

- ✓ mille põhieesmärk või üks põhieesmärkidest on **saada maksueelis**, mis on vastuolus kohaldatava maksuõiguse või välislepingu sisu või eesmärgiga, ja
- ✓ mis **ei ole** kõiki asjasse puutuvaid asjaolusid arvesse võttes **tegelik**.

Sätte rakendamiseks **peavad olema täidetud mõlemad tingimused**.

Tehingute ahel võib koosneda rohkem kui ühest vaheastmest või osast (TuMS § 5¹ lg 1).

Tehingut või tehingute ahelat ei peeta tegelikuks, kui see **ei ole tehtud realselt elulistel või ärilistel põhjustel**, mis kajastavad tehingu tegelikku majanduslikku sisu (TuMS § 5¹ lg 2).

Elulised ja ärilised põhjused on kõik muud olulised asjaolud peale maksustamisega seotud asjaolude.

Maksueelis on lubatav, kui kõiki elulisi ja ärilisi asjaolusid arvesse võttes oleks tehing või tehingute ahel korraldatud ka ilma maksueeliseta.

Maksueelis ei ole lubatav, kui kõiki asjaolusid arvesse võttes ei oleks tehingut või tehingute ahelat korraldatud ilma maksueelist saamata.

Käsiraamatu artikli viimane uuendus 08.01.2025

Maksudest kõrvalehoidumist reguleeriv MKS § 84

Lisaks TuMS §-le 5¹ reguleerib maksudest kõrvalehoidumist ka **maksukorralduse seaduse (MKS) § 84**.

Selles on sätestatud nn majandusliku tõlgendamise põhimõte ehk maksustamisel lähtutakse majanduslikust sisust, mitte juriidilisest vormist.

See säte näeb ette, et kui tehingu või toimingu sisust ilmneb, et see on tehtud maksudest kõrvalehoidumise eesmärgil, siis kohaldatakse maksustamisel sellise tehingu või toimingu tingimusi, mis vastavad tehingu või toimingu tegelikule majanduslikule sisule.

Aastate jooksul on **kohtusse** jõudnud mitmeid **tulumaksuvaidlusi [1]**, mille puhul on hinnatud tehingute vormilist vastavust nende sisule ning maksudest kõrvalehoidumise esinemist konkreetses olukorras.

Üldistatult on **Riigikohus [2]** jõudnud järgmisele kolmele järeldusele.

- ✘ Kellelgi ei ole kohustust korraldada oma tegevust viisil, millega kaasneb kõrgem maksukoormus.
- ✘ Seadusliku maksuplaneerimisega on tegemist seni, kuni maksukohustuslase tehingu vorm vastab selle tegelikule majanduslikule sisule ja järgitakse maksuseadusi.
- ✘ Füüsilise isiku puhul on tegemist maksude tasumisest kõrvalehoidumisega, kui isik saab majanduslikus mõttes tulu ja ta väldib maksukohustust tehingu majanduslikku sisu moonutatult kajastades.

MÄRKUSED

[1] Meedias on enim kajastust leidnud tuntud Eesti äriühingute osaluste võõrandamist puudutanud vaidlused. Need on keskendunud küsimusele, kas füüsilise isiku poolt vahetult enne osaluse võõrandamist osaluse üleandmine endale kuuluvale äriühingule ning sellega kaasnev osaluse võõrandamiselt saadud tulu maksukohustuse edasilükkamine on käsitletav maksudest kõrvalehoidumisena või mitte. **Tagasi teksti juurde**

[2] Näiteks **Riigikohtulahendi 3-3-1-15-11** punktid 13 ja 14. **Tagasi teksti juurde**

Käsiraamatu artikli viimane uuendus 08.01.2025

Mis on TuMS § 5¹ ja MKS § 84 erinevus

Tulumaksuseaduse § 5¹

Sätete olulisim erinevus on see, et TuMS § 5¹ alusel **tekib maksumaksjal maksukohustus kohe, kui ta on teinud tehingu, mille vähemalt üks põhieesmärkidest (mitte ainus eesmärk!) on maksueelise saamine (mitte maksudest kõrvalehoidumine!) sõltumata tehingu sisust ja vormist (tehingu vorm ja sisu võivad olla kooskõlas!).**

Seega kuulub TuMS § 5¹ alusel deklareerimisele ja tulumaksuga maksustamisel igasugune tehing, mille puhul on selle üks eesmärkidest maksueelise saamine ning tehingu tegelik sisu ja vorm on omavahel kooskõlas.

Maksukorralduse seaduse § 84

Seevastu eeldab MKS § 84 rakendamine ja selle alusel maksustamine ka tehingute tegeliku majandusliku sisu väljaselgitamist ning nimetatud sätet saab rakendada üksnes juhul, kui tehing on tehtud maksudest kõrvalehoidumise eesmärgil. Sõltuvalt tehtud tehingust kuulub see deklareerimisele lähtuvalt sisust maksudeklaratsiooni TSD õigel lisal.

Käsiraamatu artikli viimane uuendus 06.01.2026

Näide kuritarvitusvastaste paragrahvide kasutamisest

Maksumaksjate, maksuhalduri ja kohtute abistamiseks on eelnõu autorid lisanud tulumaksuseaduse seletuskirja näiteid, millised olukorrad võiksid eelpoolkirjeldatud rahvusvahelise maksustamise mõtteviisi muutumise taustal ka Eestis edaspidi maksustatavad olla.

Näiteks võib sätteid rakendada olukorras, kus Eestist makstakse riigi A residentist äriühingule litsentsitasu. Maksuleping vähendab tulumaksuseaduse alusel kinnipeetavat maksumäära. Mõningase uurimise järel selgub, et riigi A äriühing on Eesti ja riigi B residentide vaheline lüli, et kinnipeetavat tulumaksu vähendada. Eesti ja riigi B vahel ei ole kehtivat maksulepingut. Sellisel juhul võib üldise kuritarvituste vastase sätte alusel keelduda riigi A lepingut kohaldamast ja litsentsitasult tuleb tulumaks tulumaksuseaduse alusel tavapärasel määras kinni pidada.

Oluline on rõhutada, et nii MKS § 84 kui ka tulumaksuseaduse alusel **ei maksustata ühtegi tehingut, mille tegemise eesmärk ei ole maksueelise saamine.**

Näiteks on äriühingutel jätkuvalt kõik võimalused maksta ja saada litsentsitasusid ning füüsilistel isikutel on jätkuvalt võimalik kasutada oma vara igakülgset tulu teenimiseks füüsilise isikuna, füüsilisest isikust ettevõtjana (FIE) või äriühingu kaudu. Tulumaksuseaduse muudatusega ainult elimineeritakse nende maksumaksjate maksueelised, kes loovad teadlikult skeeme selliste maksueeliste saamiseks, mis ei ole neile mõeldud.

Käsiraamatu artikli viimane uuendus 08.01.2025

Rahvusvaheline maksukeskkond

Rahvusvaheline maksupoliitika on aastaid keskendunud piiriülese topeltmaksustamise vältimisele (näiteks **OECD mudelmaksuleping** ning Euroopa Liidu (EL) **eri liikmesriikide ema- ja tütarettevõtjate direktiiv** dividendide maksustamise kohta).

G20 algatusel ning OECD juhtimisel toimus fundamentaalne muutus mõtlemises 2013. aastal, kui käivitati rahvusvaheline **maksubaasi õõnestamise ja kasumi nihutamise vastane projekt** (ingl *Base Erosion and Profit Shifting*, BEPS), millega on liitunud üle 135 riigi ja jurisdiktsiooni.

Esimene rahvusvahelist lähenemist kandev muudatus toimus viidatud ELi ema- ja tütarettevõtjate direktiivis, kuhu 2015. aastal lisati üldine kuritarvituste vastane säte. Selle kohaselt on liikmesriikidel keelatud võimaldada direktiivis sätestatud soodustusi skeemi või skeemide ahela puhul, mis ei ole kõiki asjasse puutuvaid fakte ja asjaolusid arvesse võttes tegelik, kuna selle peamine eesmärk või üks peamisi eesmärke on saada maksueelis, mis on vastuolus direktiivi sisu või eesmärgiga. Eestis võeti antud muudatus 2016. aastal üle TuMS § 50 täiendamisega **lõikega 1⁴**.

Aastal 2016 lepidi ELis kokku **äriühingu tulumaksu vältimise vastases direktiivis** (ingl *Anti-Tax Avoidance Directive*, ATAD), mille **artikkel 6** laiendas üldise kuritarvituste vastase sätte dividendidelt kõigile äriühingu tulumaksu aspektidele. Selle kohaselt on liikmesriikidel keelatud võtta arvesse skeeme või skeemide ahelat, mis, olles loodud põhieesmärgiga või ühe põhieesmärgiga saada maksueelis, mis on vastuolus kohaldatava maksuõiguse sisu või eesmärgiga, ei ole kõiki asjasse puutuvaid fakte ja asjaolusid arvesse võttes tegelik. Eestil oli kohustus nimetatud sätte riigisisisesse õigusesse üle võtta 2018. aasta lõpuks.

2016. aastal lepidi OECDs veel kokku riikide maksulepinguid täiendavas **mitmepoolses konventsioonis** (MLI), mis laiendab üldise kuritarvituste vastase sätte juba kõigile maksulepingutega kaetud maksudele ja maksumaksjatele. Selle kohaselt ei anta maksulepingus tulule või varale ettenähtud soodustust, kui kõikide asjaolude põhjal on mõistlik järeldada, et soodustuse saamine oli tehingu, mis otseselt või

kaudselt viis selle soodustuse saamiseni, üks peamistest eesmärkidest. Eesti on MLI allkirjastanud ning selle ratifitseerimine toimus 2019. aastal.

Kokkuvõtlikult on alates BEPS projekti käivitamisest 2013. aastal kogu rahvusvaheline tähelepanu koondunud topeltmaksustamise vältimiselt maksude tasumisele – järjest vähemaid viise maksude optimeerimiseks peetakse legaalseks ning legaalse maksuoptimeerimise piirid muutuvad aina kitsamaks, suurem rõhk on igasuguse maksueeliste saavutamisel, mitte ainult maksude tasumata jätmisel.

Käsiraamatu artikli viimane uuendus 08.01.2025

TuMS § 54¹ „Tulumaks maksueelise saamise eesmärgil tehtavalt tehingult”

TuMS § 54¹ reguleerib üldise kuritarvituste vastase sätte rakendamist residendist äriühingu kasumi maksustamisel. Kui on tuvastatud, et tegemist on tehingu või tehingute ahelaga:

- ✓ mille põhieesmärk või üks põhieesmärkidest on saada maksueelis, mis on vastuolus kohaldatava maksuõiguse või välislepingu sisu või eesmärgiga, ja
- ✓ mis ole kõiki asjasse puutuvaid asjaolusid arvesse võttes tegelik ning
- ✓ millega kaasnes maksumaksjale tulu kaotus või üleliigne kulu, siis

tulumaksuga maksustatakse summa, mille residendist äriühing oleks tuluna saanud, või summa, mille residendist äriühing oleks kuluna kandmata jätnud, kui oleks puudunud **TuMS §-s 5¹** nimetatud tunnustele vastav tehing või tehingute ahel.

DEKLAREERIMINE JA TULUMAKSU TASUMINE

Maksueelise saamise eesmärgil tehtud tehingud (TuMS § 54¹) kuuluvad deklareerimisele. Need deklareeritakse maksudeklaratsiooni TSD lisa 6 II osas, kus tuleb koodile 6240 märkida liigiks „622” ehk saamata jäänud tulu või kandmata jäänud kulu.

Deklaratsioon TSD esitatakse ja maksukohustus tasutakse maksustamisperioodile järgneva kuu

10. kuupäevaks.

Käsiraamatu artikli viimane uuendus 08.01.2025

TuMS § 54² „Tulumaks ülejäävalt laenukasutuse kulult”

Kontsernid on hakanud üldise maksukoormuse vähendamiseks üha rohkem kasutama kasumi ümberpaigutamist ülemääraste intressimaksete kaudu.

Sellise tegevuse tõkestamiseks piiratakse maksumaksja ülejääva laenukasutuse kulu mahaarvamist.

Arvestades Eesti tulumaksusüsteemi eripära, kus kasumit maksustatakse alles selle jaotamisel, ei saa Eestis kehtestada intresside mahaarvamise piirangut ning seetõttu maksustatakse sarnaselt teiste ettevõtlikega mitteseotud kuludena ülejäävat **laenukasutuse kulu**^[1].

TuMS § 54² lõike 1 alusel **maksustatakse** residendist äriühingu, välja arvatud finantsettevõtja, **ülejääv laenukasutuse kulu**, mis ületab:

- ✓ 3 000 000 eurot ning
- ✓ 30% residendist äriühingu majandusaasta intressi-, maksu- ja amortisatsioonieelsest kasumist (edaspidi *amortisatsioonieelne kasum*),

osas, mis ületab residendist äriühingu kahjumit, **välja arvatud juhul, kui:**

1. residendist äriühing ei ole finantsaruandluse eesmärgil konsolideeritud kontserni osa ja tal ei ole sidusettevõtjat ega püsivat tegevuskohta või
2. laenu kasutatakse pikaajalise avaliku sektori taristuprojektide rahastamiseks, mille puhul nii projekti teostaja, laenukasutuse kulu, vara kui ka tulu asukoht on Euroopa Liidus, või
3. residendist äriühing, kes on finantsaruandluse eesmärgil konsolideeritud kontserni liige, valib lõike 8 kohaldamise.

Seega ülejäävalt laenukasutuse kulult ei pea maksma tulumaksu finantsettevõtja ning äriühing, kes ei ole finantsaruandluse eesmärgil konsolideeritud kontserni osa ning kellel ei ole sidusettevõtjat ega püsivat tegevuskohta. Samuti olukorras, kus laenu kasutatakse pikaajalise avaliku sektori taristuprojekti rahastamiseks.

MÄRKUS

[1] Tulumaksuseaduse seletuskiri RT I, 28.12.2018, 44 – jõustunud 01.01.2019. [Tagasi teksti juurde](#)

Käsiraamatu artikli viimane uuendus 08.01.2025

Mis on laenukasutuse kulu

Laenukasutuse kuluks tulumaksuseaduse tähenduses loetakse intressikulu igasuguselt võlakohustuselt ning muu kulu, mis on majanduslikult samaväärne rahaliste vahendite kaasamisel tekkinud intressi ja kuluga, sealhulgas:

1. maksed kasumiosaluslaenudelt;
2. vahetusvõlakirjadelt ja nullkupongvõlakirjadelt kogunenud arvestuslik intress;
3. alternatiivsete rahastamiskokkulepete alusel saadud summad;
4. kapitalirendi maksete rahastamiskulude osa;
5. kapitaliseeritud intress, mis on arvestatud sellega seotud vara bilansilise väärtuse hulka, või kapitaliseeritud intressi amortisatsioonikulu;
6. turuväärtuse põhimõtte alusel arvatatud rahastamise tootlusele vastavad summad;
7. üksuse laenukasutusega seotud tuletisinstrumentide või riskimaanduskokkulepete alusel tekkinud tinglik intress;
8. laenukasutusest ja rahaliste vahendite kaasamisega seotud instrumentidest tulenev vahetuskursikasum või -kahjum;
9. rahastamiskokkulepete garantiitasud, korraldustasud ja samalaadsed rahaliste vahendite laenamisega seotud kulud. (**TuMS § 54² lg 2**)

Käsiraamatu artikli viimane uuendus 08.01.2025

Mis on ülejääv laenukasutuse kulu

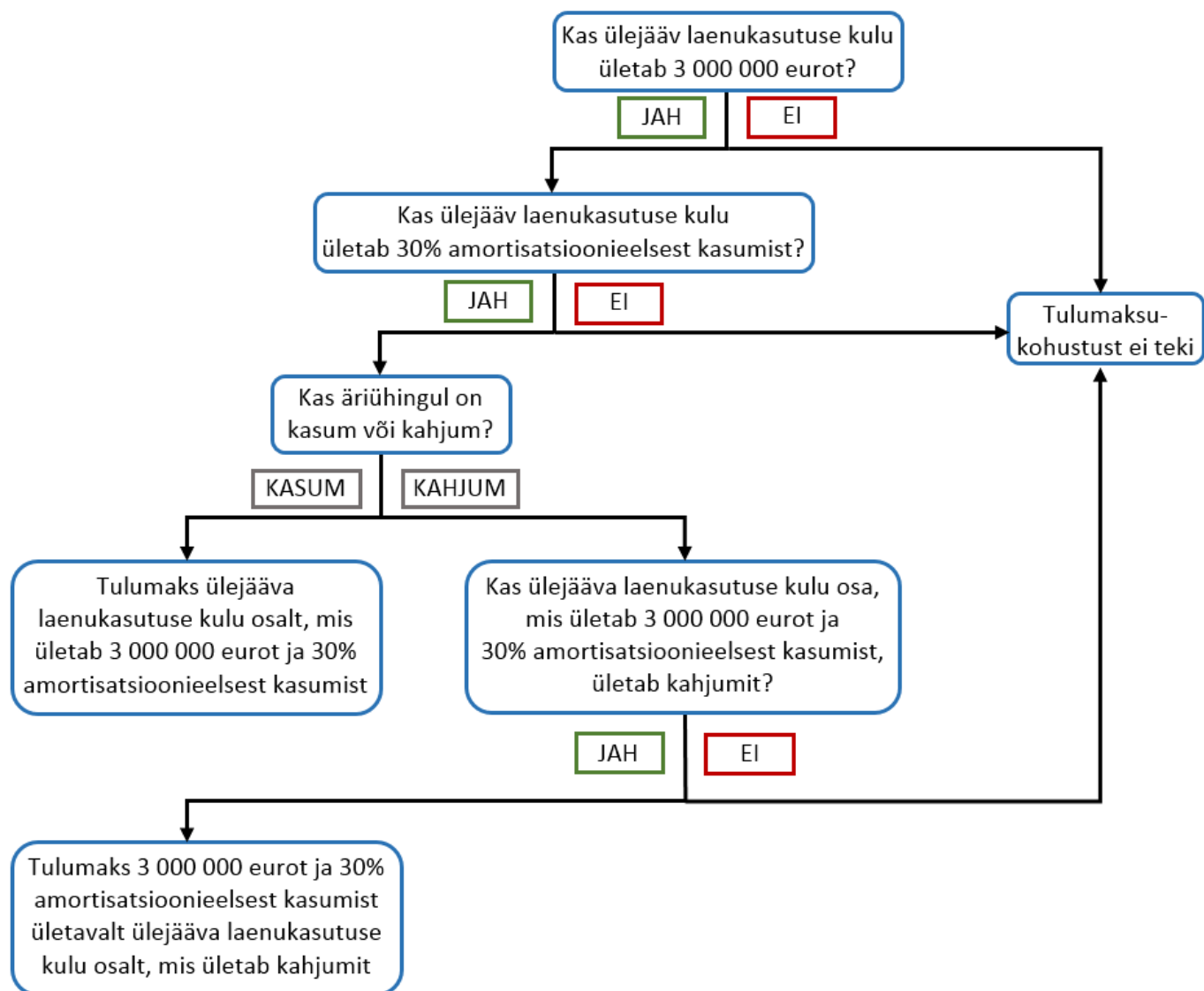
Ülejääv laenukasutuse kulu on **summa, mille võrra** residendist äriühingu mahaarvatav **laenukasutuse kulu ületab intressitulu** ja muud majanduslikult samaväärset maksustatavat tulu (**TuMS § 54² lg 2**). Intressitulu ja muu majanduslikult samaväärne maksustatav tulu on tulu, mis tuleneb võlanõuetest.

Ülejääva laenukasutuse kulu arvestus toimib kassapõhiselt, s.t laenukasutuse kulu võrreldakse kassapõhise intressituluga. Ülejääv laenukasutuse kulu saadakse, kui kasumiaruande põhjal on kassapõhiselt laenukasutuse **kulu** suurem kui intressitulu.

Intressituluks on n-ö peegelpildina samad tululiigid, mis laenuvõtja jaoks on määratletud laenukasutuse kuluna.

Käsiraamatu artikli viimane uuendus 08.01.2025

Ülejääva laenukasutuse kulu maksustamine

Käsiraamatu artikli viimane uuendus 08.01.2025

Näited ülejääva laenukasutuse kulu maksustamisest

NÄIDE 1

Äriühingu amortisatsioonieelne kasum on 20 miljonit eurot, ülejääv laenukasutuse kulu 10 miljonit eurot ning ettevõtte puhaskahjum on 5 miljonit eurot.

Ülejääv laenukasutuse kulu ületab 7 miljoni võrra 3 miljoni euro lävendit ning on 4 miljoni euro võrra suurem kui 30% äriühingu amortisatsioonieelsest kasumist.

Kuna 4 miljonit eurot ei ületa äriühingu puhaskahjumit (5 miljonit eurot), ei teki äriühingul maksukohustust.

NÄIDE 2

Äriühingu amortisatsioonieelne kasum on 20 miljonit eurot, intressikulu 10 miljonit eurot, amortisatsioon 15 miljonit eurot ning ettevõtte puhaskahjum on 3 miljonit eurot.

Intressikulu ületab 7 miljoni võrra 3 miljoni euro lävendit ning on 4 miljoni euro võrra suurem kui 30% äriühingu amortisatsioonieelsest kasumist.

Kuna 4 miljonit eurot ületab puhaskahjumit (3 miljonit eurot) 1 miljoni euro võrra, tekib kohustus tasuda tulumaksu ühelt miljonilt.

Käsiraamatu artikli viimane uuendus 08.01.2025

Mis on finantsaruandluse eesmärgil konsolideeritud kontsern

Finantsaruandluse eesmärgil konsolideeritud kontsern on kontsern, kuhu kuuluvad kõik üksused, mis on täielikult hõlmatud konsolideeritud finantsaruandega, mis on koostatud rahvusvaheliste finantsaruandluse standardite või Euroopa Liidu liikmesriigi finantsaruandlussüsteemi alusel (**TuMS § 54² lg 4**).

Kui residendist äriühing on finantsaruandluse eesmärgil konsolideeritud kontserni osa, siis saab ta ülejääva laenukasutuse kulu maksustamisel **valida** kahe kontserni **erandi vahel**. Erandite kasutamiseks peavad olema täidetud **TuMS § 54² lõigetes 8 ja 9** sätestatud tingimused.

Käsiraamatu artikli viimane uuendus 08.01.2025

Millal saab valida finantsaruandluse eesmärgil konsolideeritud

kontserni erandi ülejääva laenukasutuse kulu maksustamisel (TuMS § 54² lõiked 8 ja 9)

Residendist äriühing, kes on finantsaruandluse eesmärgil konsolideeritud kontserni liige, **võib valida**, et tema ülejäävat laenukasutuse kulu ei maksustata, kui ta tõendab, et tema omakapitali ja koguvara suhe on sama või suurem kui kontserni, välja arvatud kontserni kuuluvate finantsettevõtjate, omakapitali ja koguvara suhe, ning kui on täidetud järgmised tingimused:

1. residendist äriühingu omakapitali ja koguvara suhet peetakse võrdseks kontserni omakapitali ja koguvara suhtega, kui residendist äriühingu omakapitali ja koguvara suhe on kontserni omast kuni kaks protsendipunkti väiksem;
2. kõiki varasid ja kohustusi hinnatakse sama meetodiga nagu konsolideeritud finantsaruandes, mis on koostatud rahvusvaheliste finantsaruandluse standardide või Euroopa Liidu liikmesriigi finantsaruandlussüsteemi alusel. (TuMS § 54² lg 8)

Residendist äriühing, kes on finantsaruandluse eesmärgil konsolideeritud kontserni liige, **võib lähtuda TuMS § 54² lõikes 1** sätestatust kõrgemast ülejääva laenukasutuse kulu piirmäärast. Kõrgem ülejääv laenukasutuse kulu piirmäär arvutatakse kahes etapis:

1. suhtarv arvutatakse, jagades kolmandate isikutega seoses tekkinud kontserni ülejääva laenukasutuse kulu (välja arvatud kontserni kuuluvate finantsettevõtjate ja lõike 1 punktis 2 nimetatud laenukasutuse kulu) kontserni (välja arvatud kontserni kuuluvate finantsettevõtjate) amortisatsioonieelse kasumiga;
2. saadud suhtarv korrutatakse residendist äriühingu amortisatsioonieelse kasumiga. (TuMS § 54² lg 9)

Käsiraamatu artikli viimane uuendus 08.01.2025

Kes on sidusettevõtja

Sidusettevõtja on:

1. üksus, milles residendist äriühingul on otsene või kaudne osalus, mis on vähemalt 25% hääleõigusest või kapitalist või mille kasumist tal on õigus saada vähemalt 25%;
2. füüsiline isik või üksus, kellel on maksumaksjas otsene või kaudne osalus, mis on vähemalt 25% hääleõigusest või kapitalist, või kellel on õigus saada vähemalt 25% selle maksumaksja kasumist;
3. kõik asjaomased üksused, kui füüsilisel isikul või üksusel on maksumaksjas ja ühes või enamas üksuses otsene või kaudne osalus, mis on vähemalt 25%. (TuMS § 54² lg 5)

Mis on pikaajaline avaliku sektori taristuprojekt

Pikaajaline avaliku sektori taristuprojekt on projekt, mille eesmärk on pakkuda, ajakohastada, käitada või hooldada suuremahulist vara, mida Euroopa Liidu liikmesriik peab üldist avalikku huvi pakkuvaks (**TuMS § 54² lg 6**).

Käsiraamatu artikli viimane uuendus 08.01.2025

Kuidas arvutatakse amortisatsioonieelne kasum

Amortisatsioonieelne kasum arvutatakse, liites tulumaksuga maksustatavale tulule ülejääva laenukasutuse kulu maksustamise eesmärgil korrigeeritud summad ning maksustamise eesmärgil korrigeeritud kulumi- ja amortisatsioonisummad. Kui maksustamise eesmärgil korrigeeritud summasid ei ole, siis lähtutakse raamatupidamislikest summadest.

Amortisatsioonieelsest kasumist jäetakse välja:

1. tulumaksust vabastatud tulu, sealhulgas tulu, mille arvel jaotatud kasumit ei maksustata;
2. kogu pikaajalise avaliku sektori taristuprojekti rahastamiseks kasutatud laenust saadud tulu. (**TuMS § 54² lg 7**)

Käsiraamatu artikli viimane uuendus 08.01.2025

Tulumaksu ümberarvutus

Kui residendist äriühingu ülejääv laenukasutuse kulu jääb maksustamisperioodil allapoole **TuMS §-s 54²** sätestatud piirmäära, on residendist äriühingul õigus teha tulumaksu ümberarvutus eelnevatel

maksustamisperioodidel ülejäävalt laenukasutuse kulult tasutud tulumaksu kohta kuni TuMS §-s 54² sätestatud piirmäärani ning nõuda enammakstud tulumaksu tagastamist (**TuMS § 54² lg 10**).

Käsiraamatu artikli viimane uuendus 08.01.2025

Deklareerimine ja tulumaksu tasumine

Tulumaks ülejäävalt laenukasutuse kulult (TuMS § 54²) kuulub deklareerimisele maksudeklaratsiooni TSD lisal 6 koodiga „6080“.

Deklaratsioon TSD esitatakse ning maksukohustus tasutakse maksustamisperioodile järgneva kuu 10. kuupäevaks.

Käsiraamatu artikli viimane uuendus 08.01.2025

TuMS § 54³ „Tulumaks välismaise kontrollitava äriühingu kasumilt“

TuMS § 54³ lõike 1 alusel omistatakse residendist äriühingule ja tema kasumina maksustatakse välismaise kontrollitava äriühingu kasumi osa,

- ✓ mis saadi niisuguse vara kasutamise ja selliste riskide võtmise tulemusel, mis on seotud kontrollitava äriühingu võtmetöötajatega, ning
- ✓ mis on saadud näilikest tehingutest, mille tegemise peamine eesmärk oli saada maksueelis.

Residendist äriühingule omistatava välismaise kontrollitava äriühingu kasum arvutatakse kooskõlas turuväärtuse põhimõttega.

Tehingut või tehingute ahelat peetakse näilikuks, kui asjaomasel üksusel või püsival tegevuskohal ei

oleks vara, millelt ta kogu osa või osa oma tulust saab, ja ta ei oleks võtnud vastavaid riske, kui seda ei kontrolliks äriühing, kus täidetakse selle vara ja nende riskidega seotud võtmetöötajate funktsiooni, mis on kontrollitava äriühingu tulu teenimisel määrava tähtsusega. (TuMS § 54³ lg 2)

KEDA KÄSITATAKSE VÄLISMAISE KONTROLLITAVA ÄRIÜHINGUNA

Välismaise kontrollitava äriühinguna käsitatakse:

1. üksust, mille puhul residendist äriühingul üksi või koos oma sidusettevõtjaga on otsene või kaudne osalus rohkem kui 50% hääleõigusena või ta omab otseselt või kaudselt rohkem kui 50% kapitalist või tal on õigus saada rohkem kui 50% kõnealuse üksuse kasumist;
2. püsivat tegevuskohta. (TuMS § 54³ lg 3)

Tulumaksu välismaise kontrollitava äriühingu kasumilt ei kohaldata residendist äriühingule, kelle kontrollitava äriühingu eelmise majandusaasta kasum ei ületa 750 000 eurot ja kelle muud äritulud, kasum tütarettvõtjatelt, sidusettevõtjatelt ja finantsinvesteeringutelt, intressitulud ning muud finantstulud kokku ei ületa samal perioodil 75 000 eurot.

DEKLAREERIMINE JA TULUMAKSU TASUMINE

Tulumaks välismaise kontrollitava äriühingu kasumilt (TuMS § 54³) kuulub deklareerimisele maksudeklaratsiooni TSD lisa 7 koodiga „7016“.

Deklaratsioon TSD esitatakse ning maksukohustus tasutakse maksustamisperioodile järgneva kuu 10. kuupäevaks.

Käsiraamatu artikli viimane uuendus 08.01.2025

TuMS § 54⁴ „Tulumaks lahkumisel“

Kui maksumaksja viib vara või oma residentsuse ühe riigi maksujurisdiktsioonist välja, maksustab see riik tema territooriumil tekkinud mistahes kapitalikasumi majandusliku väärtuse, isegi kui seda kasumit ei ole riigist lahkumise hetkeks veel realiseeritud. Ehk maksumaksja suhtes kehtib lahkumisel tulumaks ja maksustatakse tema realiseerimata kapitalitulu, mis on osa üleviidavast varast.

Tulumaksuga maksustatakse summa, mis võrdub väljaviidava vara tuurväärtuse ja bilansilise maksumuse vahega vara Eestist väljaviimise hetkel, kui residendist äriühing viib vara teises Euroopa Liidu liikmesriigis või kolmandas riigis asuvasse püsivasse tegevuskohta. (TuMS § 54⁵ lg 1)

Tulumaksuga maksustamist ei kohaldata väärtpaperite rahastamisega seotud vara väljaviimise suhtes, tagatiseks antud vara suhtes või juhul, kui vara viiakse välja usaldusnormatiivide kapitalinõuete täitmiseks või likviidsuse juhtimiseks, kui vara paigutatakse 12 kuu jooksul tagasi Eestisse. (TuMS § 54⁵ lg 2)

Tulumaksu tasumist võib ajatada, tasudes seda kuni viie aasta jooksul, kui:

1. residendist äriühing viib vara lepinguriigis asuvasse püsivasse tegevuskohta või
2. residendist äriühing muutub teise lepinguriigi residendiks. (TuMS § 54⁵ lg 3)

Ajatamise tingimused on sätestatud TuMS § 54⁵ lõigetes 4–7.

DEKLAREERIMINE JA TULUMAKSU TASUMINE

Tulumaks lahkumisel ehk väljaviidud vara (TuMS § 54⁵) kuulub deklareerimisele maksudeklaratsiooni TSD lisal 7 koodiga „7014”.

Deklaratsioon TSD esitatakse ning maksukohustus tasutakse maksustamisperioodile järgneva kuu 10. kuupäevaks.

Käsiraamatu artikli viimane uuendus 08.01.2025

Hübriidsed ebakõlad (ATAD2)

Tulumaksuseaduse (TuMS) §-de 54⁶–54⁹ alusel maksustatakse olukorrad, mida põhjustavad **hübriidsed ebakõlad** ehk **erinevused**

- ✓ finantsinstrumentide, maksete ja üksuste kvalifitseerimises eri jurisdiktsioonides (edaspidi ka *riikides*) või
- ✓ maksete omistamises peakontori või püsiva tegevuskoha vahel või sama üksuse kahe või enama püsiva tegevuskoha vahel.

Hübriidsed ebakõlad võivad põhjustada:

- ✓ sama väljamakse, kulu või kahjumi (edaspidi ka kulu) mahaarvamist rohkem kui ühes riigis ehk „topeltmahaarvamist” või

- ✓ sama väljamakse või arvestusliku makse (edaspidi ka makse) mahaarvamist ühes riigis ilma tuluna arvesse võtmata teises riigis ehk „topeltnittemaksustamist“.

Olenevalt olukorrast:

- ✓ **maksustatakse kulu või makset**, mis on teises riigis maha arvatud, või
- ✓ **ei rakendata tulumaksuvabastust tulule**, mis on teises riigis tulumaksust vabastatud.

Näiteks on Maksu- ja Tolliamet andnud 2025. aastal siduva eelotsuse **hübriidfinantsinstrumendi maksuõiguslikust kvalifitseerimisest**.

Maksuhaldur nõustus otsuses, et erinevates riikides võib hübriidfinantsinstrumendi maksuõiguslik kvalifitseerimine ja hübriidinstrumendi omajale tehtava väljamakse käsitus olla erinev. Näiteks ühes riigis peetakse hübriidfinantsinstrumendi emitendi võlakohustuseks (ingl k *debt*), teises aga kapitaliks (ingl k *equity*) ning ka maksustatakse vastavalt.

Seda seetõttu, et hübriidfinantsinstrumendil puuduvad kindlad iseloomulikud tunnused, milliste kasvõi samaaegne esinemine annaks kindla ja täpse vastuse, et ühte või teist hübriidfinantsinstrumendi tuleb kvalifitseerida kohustusena või kapitalina. Teisisõnu tuleb finantsinstrumendi „hübriidsuse“ puhul arvestada, et samaaegselt ja paratamatult võivad esineda nii kapitalile kui ka kohustusele iseloomulikud tunnused (nn *equity-like debt* ja *debt-like equity*).

Konkreetses siduvas eelotsuses asus maksuhaldur seisukohale, et kui hübriidfinantsinstrument on maksuõiguslikult kvalifitseeritav:

- ✓ emitendi võlakohustusena (ingl k *debt*), siis tuleb hübriidfinantsinstrumendi omajale tehtud väljamakset käsitada intressituluna, mis maksustatakse tulumaksuga residendist füüsilise isiku tasandil TuMS § 17 lõike 1 alusel. Emitent (Eesti residendist äriühing) peab füüsilisele isikule makstud intressilt kinni tulumaksu (TuMS § 41 p 4).
- ✓ emitendi kapitalina (ingl k *equity*), siis tuleb hübriidinstrumendi omajale tehtud väljamakset käsitada dividendi- või muu tuluna osalusest, mis maksustatakse tulumaksuga emitendi (residendist äriühingu) tasandil TuMS § 18 lg 2 ja § 50 lg 1 alusel. Residendist füüsilise isiku tasandil maksustamist ei toimu.

Seega maksustamise alus sõltub konkreetsete tehingute majanduslikust sisust.

Deklareerimine ja tulumaksu tasumine

Maksustamise ebakõla põhjustavalt summalt (TuMS § 54⁷) kuulub tulumaks deklareerimisele maksudeklaratsiooni TSD lisal 6 koodiga „6000”. Deklaratsioon TSD esitatakse ning maksukohustus tasutakse maksustamisperioodile järgneva kuu 10. kuupäevaks.

Käsiraamatu artikli viimane uuendus 16.08.2025

Juriidiliste isikute vaheliste laenu- ja omakapitali struktureerimistehingute maksustamine (DPD/EPD)

Niinimetatud *debt* ja *equity push-down* tehingud

Maksukorralduse seadus annab Maksu- ja Tolliametile õiguse ja kohustuse avaldada oma veebilehel maksuseaduste selgitamiseks juhendeid, mille eesmärk on tagada seaduste ühetaoline kohaldamine (**maksukorralduse seaduse § 15**).

Juhendit ei saa käsitleda Maksu- ja Tolliameti siduva või lõpliku hinnanguna konkreetse maksumaksja või tehingu maksustamisel, vaid see on abiks hindamiseks, millisel juhul võib maksuhaldur juriidiliste isikute vahelised laenu- ja omakapitali struktureerimistehingud kvalifitseerida maksustamise ebakõlaks või lähtuvalt sisust agressiivselt planeeritud kuritarvituseks ja seetõttu tulumaksuga maksustada.

- ✓ **Mõisted**
- ✓ **Mis on *debt* ja *equity push-down* tehingud**
- ✓ **Ärilise eesmärgiga tehingud ei ole maksustatavad**
- ✓ **Maksustatavad tehingud**
- ✓ **Maksustamise alused**

Mõisted

- ❖ **Equity push-down** – võlakohustuse konverteerimine allpool asuvate ühingute koosseisu või omakapitali sissemaksete õiguste liigutamine allpool asuva äriühingu koosseisu.
- ❖ **Debt push-down** – võlakohustuse liigutamine kontsernistruktuuris allpool asuvate ühingute kanda.
- ❖ **Emaühing** – ühing, kellel on valitsev mõju aktsiate, osaluse või häälteenamuse tõttu ühe või mitme äriühingu üle ([äriseadustiku \(ÄS\) § 6 lg 1](#)).
- ❖ **Tütariühing** – ühing, mille üle on teisel äriühingul (emaühing) valitsev mõju osaniku, aktsionäri või lepingu alusel ([ÄS § 6 lg 2](#)). Juhendi kontekstis on tütarühing ühing, kes omab realselt majandustegevust.
- ❖ **Kontsern** – emaettevõtja koos tütarettvõtjatega moodustab kontserni ([ÄS § 6 lg 3](#)).
- ❖ **SPV/SPE** – *special purpose vehicle/entity*; äriühing, mis on loodud kindla eesmärgi täitmiseks. Juhendi kontekstis on tegemist ühinguga, kes loodi eesmärgiga soetada sihtühing.
- ❖ **Sihtühing** – *target*; juhendi kontekstis äriühing, keda soovitakse osta.
- ❖ **Ühinenud ühing** – juhendi kontekstis sihtühingu ja SPV või sihtühingu ja tütarühingu ühinemisel tekkinud ühing.
- ❖ **Seotud isikud** – isikud, kellel on ühine majanduslik huvi ([tulumaksuseaduse § 8](#)).

Mis on debt ja equity push-down tehingud

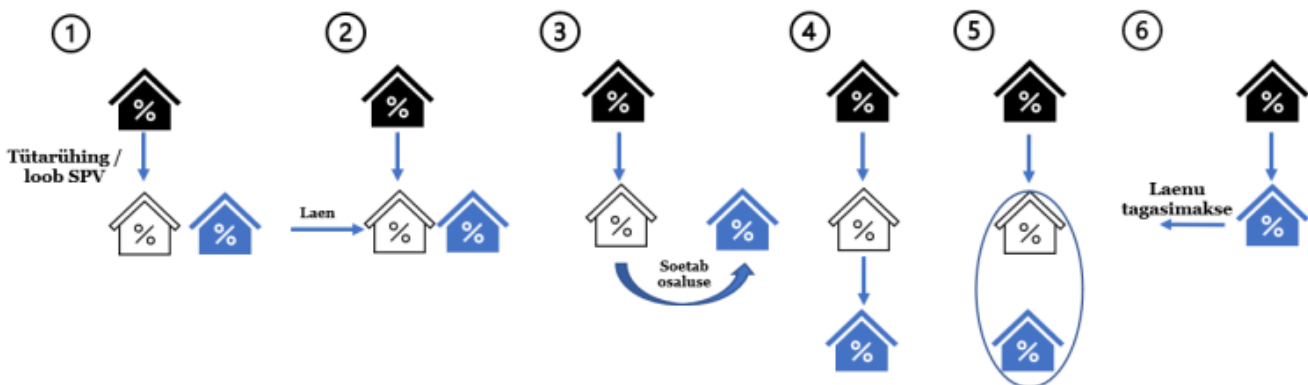
Äritegevuses on laenu kasutamine igapäevane praktika ning tehingute finantseerimisel kasutatakse nii krediidasutusi kui ka muid finantseerimisallikaid. Praktikas soetatakse sageli laenu abil ka äriühinguid.

Debt push-down tekib laenu abil äriühingu omandamisel siis, kui ühel ühingul (vt joonist 1, musta värvi emaühing) on soov omandada teine ühing (joonisel sinist värvi sihtühing), kuid ta ei tee ostutehingut ise, vaid laenu võtab ja ostutehingu sooritab tema kontrolli all olev teine ühing (valget värvi tütarühing või SPV). Pärast ostutehingu läbiviimist ostetud sinist värvi sihtühing ja laenu võtnud valget värvi SPV ühendatakse.

Equity push-down erineb *debt push-down* tehingust vaid selle poolest, et laenu võtmise asemel teeb must emaühing omakapitali sissemaks SPVsse või konverteeritakse antud laen omakapitali. Muud tehingu sammud, sh ühinemine ja võlakohustuse tagasi maksmine, toimuvad sarnaselt *debt push-down* tehinguga.

Sinist värvi sihtühing saab soetustehingu tulemusel valget värvi ühingu tütarühinguks ehk jääb kontsernistruktuuris alla poole. Kuna võetud laenukohustus jäetakse tehingute kokkuvõttes sinist värvi sihtühingu kanda, siis toimubki n-ö „võla alla surumine” või „omakapitali alla surumine” musta värvi emaühingu tasandilt sinist värvi tütre/SPV tasandile, mida tuntakse rahvusvaheliselt kui *debt push-down* või *equity push-down* tehingut.

Joonis 1

Äriühingute omandamiseks on mitmeid viise, kuid juhendis kasutatakse läbivalt lihtsustatud näidet kolme ühingu, kus huvi sinist värvi sihtühingu ostuks on musta värvi emaühingul, kuid ostutehing viiakse laenu abil läbi valget värvi tütarühingu/SPV tasandil.

Käsiraamatu artikli viimane uuendus 18.12.2024

Ärilise eesmärgiga tehingud ei ole maksustatavad

Debt push-down tehingud on laialdaselt levinud äripraktika ning selliseid tehinguid ei maksustata tulumaksuga siis, kui nad ei põhjusta maksustamise ebakõla ja võla alla surumisel ning hilisemal SPV/tütariühingu ja sihtühingu ühinemisel on majanduslik sisu ja äriine põhjendus. Näiteks ei ole reeglina maksustatav **joonisel 1** kajastatud tehing olukorras, kus see tehakse isiku poolt, kelle põhiline äritegevus seisnebki ettevõttesse investeerimises (osaluste soetamises ja võõrandamises) saamaks sealt tulu ning tehingu eesmärk on äriine.

Juhend ei selgita majanduslikku sisu ega too üksikasjalikke põhjendusi olukordadest, kuna need võivad maksuasjade lõikes varieeruda. Küll aga võib piisavaks äriliseks põhjenduseks lugeda olukorda, kus mõnest eriseadusest tulenev nõue ei võimalda maksumaksjal tehinguid teisiti struktureerida või kui võimendusega väljaostutehingul on äriine eesmärk.

Illustreerimaks ärilise eesmärgiga tehingut, võib tuua näite kaasusest, kus mitu erinevat investorit, kes tegutsevad investeerimisega läbi valdusettevõtete, asutavad investeringu tegemiseks uue äriühingu ehk SPV. Näiteks soovivad neli investorit soetada kinnisvara omava äriühingu eesmärgiga kinnisvara arendada ja teenida tulu läbi kinnisvara rentimise või kinnisvara rentimisega tegeleva ettevõtte võõrandamise. Selleks asutatakse uus äriühing, milles igal ühel on osalus valdusettevõtete kaudu 25%. Loodud SPV võtab sündikaatlaenu kahest pangast kinnisvara omava äriühingu seotamiseks. Pärast laenu võtmist soetatakse kinnisvara omav äriühing ning SPV ühendatakse sellega. Seejuures oli tehingu eelselt olemas juba äriplan kinnisvara arendamiseks ning selged kalkulatsioonid, mis kinnitavad tehingu tegemist perspektiiviga teenida sellest tulu. Viimane aitab kinnitada asjaolu, et tehing tehti selliselt ärilisel eesmärgil. Täiendavalt mängivad rolli asjaolud, et tegemist oli sündikaatlaenuga ja investoreid oli neil. Sellises olukorras on äärmiselt vähe tõenäoline, et finantseerimisasutused oleksid olnud valmis tehingut finantseerima, andes laenu neljale investorile eraldi. Ka on tavapärane, et laenu tagamiseks on finantseerimisasutusele oluline laen viia kinnisvara omava äriühingu tasandile, et laenu või intressimaksete võlgade tekkimisel oleks antud näite puhul võimalik kinnisvara võla katteks pantida või halvemal juhul isegi võõrandada.

Käsiraamatu artikli viimane uuendus 18.12.2024

Maksustatavad tehingud

Debt või *equity push-down* tehing võib tuua kaasa maksukohustuse juhul, kui on tegemist maksustamise ebakõlaga (**tulumaksuseaduse (TuMS) §-d 54⁶–54⁹**) või tehingu või tehingute ahela põhieesmärk või üks põhieesmärkidest on saada maksueelis (nt pääseda tulumaksukohustusest), mis on vastuolus

kohaldatava maksuõiguse või välislepingu sisu või eesmärgiga, ja mis ei ole kõiki asjasse puutuvaid asjaolusid arvesse võttes tegelik (**TuMS § 5¹**). Juhendis selgitatakse, milliste tehingute puhul võib esineda maksustamise ebakõla ning milliste tehingute puhul võib maksuhalduri hinnangul olla tegemist kuritarvitusega.

Võla või omakapitali alla liigutamine toob Eestis registreeritud äriühingule kaasa maksukohustuse (maksustamisest juhendi peatükis „**Maksustamise alused**“), kui struktuuriga luuakse topelt mahaarvamise või topelt maksuvabastuse võimalus. Juhendi kontekstis tähendab topelt mahaarvamise võimalus seda, et üks ja sama kulu arvatakse tehingute tulemusel tulust maha mitmes jurisdiktsioonis. Selle tulemusel on maksustatav kasum mitmes jurisdiktsioonis sama kulu võrra väiksem.

Topelt maksuvabastus tähendab seda, et üks ja sama tulu vabastatakse *debt push-down* skeemi tulemusel tulumaksust mitmes jurisdiktsioonis. See tähendab, et tulult ei maksta üheski jurisdiktsioonis tulumaksu ehk tulu jääb mitmes jurisdiktsioonis maksustamata.

Lisaks on maksustatavad *debt push-down* tehingud, kus selle tulemusel saavutatakse olukord, kus kulusid saab arvesse võtta ühes jurisdiktsioonis, kuid struktuuriga seotud tulusid ei lisata maksustatava kasumi hulka teises jurisdiktsioonis. Näiteks olukord, kus sama laenukohustuse intressikulu on maksustatavast kasumist maha arvatav ühes jurisdiktsioonis, aga intressitulu ei ole maksustatav teises jurisdiktsioonis.

Juhendis toodud näidete puhul on maksustatavad sellised tehingud, mille tulemusena saavutatakse topelt mahaarvamine, topelt maksuvabastus või ühes jurisdiktsioonis mahaarvamine ja teises jurisdiktsioonis maksuvabastus ehk teisisõnu olukord, kus üheski jurisdiktsioonis ei teki maksukohustust.

NÄIDE 1

Eestis registreeritud emaühing soovib osta Eestis registreeritud sihtühingut. Tehingu tegemiseks asutatakse kaks SPVd. Struktuuris ülevalpool olev SPV (joonisel 2 halli värvi) asutatakse jurisdiktsioonis, mis ei maksusta intressitulu ja osaluse müügitulu (välismaal). Teine, struktuuris allpool olev SPV (joonisel 2 valget värvi) asutatakse Eestis.

Eesti sihtühingu soetamist finantseerib emaühing, tehes halli värvi SPVsse omakapitali sissemaksu. Halli värvi SPV annab omakorda saadud omakapitali sissemaksu laenuna või omakorda **omakapitali sissemaksena**¹ edasi valget värvi SPV-le (joonisel 2 punkt 1). Saadud vahendite abil ostab valge SPV sihtühingu (punktid 2 ja 3), misjärel toimub valget värvi SPV ühendamine sinist värvi SPVga (punkt 4). Ühinemise järgselt maksab sihtühing järk-järgult saadud laenu ja intressid või omakapitali tagasi halli värvi SPV-le, kes teeb omakorda musta värvi emaühingule omakapitali väljamakse (punkt 5).

Joonis 2

Halli värvi SPV tasandil intressitulu ei maksustata ja Eestis saab ühinenud tütarühingu tasandil intressikulu tuludest maha arvata, mistõttu on Eestis maksubaas väiksem. Tehingute tulemusel saavutatakse olukord, kus kulu on ühes jurisdiktsioonis maha arvatav, aga teises jurisdiktsioonis samas summas tulu ei maksustata.

Lisaks võõrandab halli värvi SPV mõne aja möödudes sihtühingu ning jagab emaühingule võõrandamisest saadud tulu arvelt kasumit (punkt 6). Halli värvi SPV jurisdiktsioonis osaluse võõrandamise tulu maksustamisele ei kuulu ning kasumi jaotamisel rakendub Eesti musta värvi emaühingule vabastusmeetod (**TuMS § 50 lg 1¹**). Selle tulemusel saavutatakse olukord, kus ostu-müügi tulu ei maksustata Eestis ega ka üheski teises jurisdiktsioonis.

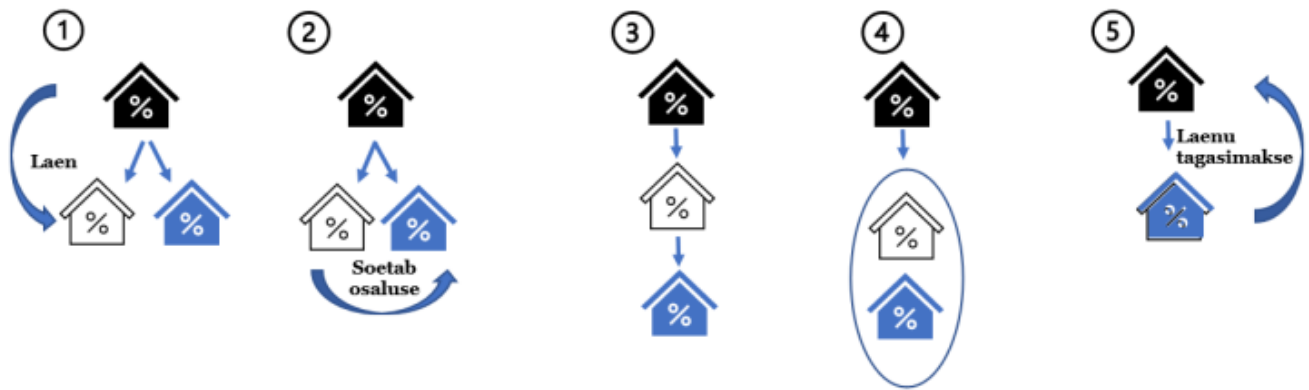
Muuhulgas võib praktikas esinda olukordi, kus tehinguga ei teki topelt mahaarvamist ega topelt maksuvabastust, kuid tehingud on tehtud maksueelise saamise eesmärgil, võlakohustuse alla surumisel puudub igasugune äriine eesmärk või mõistlik selgitus (kui maksueelise saamine välja jätta).

NÄIDE 2

Eestis viiakse läbi kontsernisisene *debt push-down* tehing, kus emaühingul on algul kaks tütarühingut. Emaühingu soov on teha kontsernis ümberstruktureerimine nii, et kahe tütarühingu asemel oleks üks tütarühing. Soovitud struktuuri saavutamiseks annab emaühing ühele tütarühingule laenu, et see temalt teise tütarühingu endale soetaks. Soetamise järgselt toimub kahe tütarühingu ühinemine ning peale seda tagastatakse laen emaühingule (vt joonist 3).

Soovitud struktuuri saavutamiseks saavad tütarühingud ühineda ka ilma eelneva laenukapitalil põhinevat ostu-müügi tehingut tegemata. Sellisel juhul ei tekiks ka emaühingu ees laenu ja intresside maksamise kohustust, mis võimaldab emaühingul sisuliselt kasumit ühinenud tütarühingutest maksuvabalt välja viia.

Joonis 3

Kui eelnevalt kirjeldatud tehingute ahelal ei olnud **muud ärilist eesmärki või muud majanduslikku sisu**, on maksuhalduri hinnangul tegemist agressiivse maksuplaneerimisega, kuna emaühing oleks saanud oma kaks tütarühingut ühendada ka ilma vahepealse laenutehinguta.

Eelnevalt kirjeldatud näitele sarnase maksueelise saavutab ka olukorras, kus musta värvi emaühing teeb ühe tütarühinguga mitterahalise sissemaks teise tütarühingusse ja seejärel toimub ühinemine (*equity push-down* tehing). Selle tulemusena tekib näiline õigus deklaratsioonil kajastada omakapitali sissemaks, mille arvelt saab maksuvabalt omakapitali väljamakseid teha. Kui muud tingimused on samad ja tehingu eesmärk on maksueelise saamine, siis on tehing maksustatav sarnastel tingimustel, kui eelnevalt näitlikustatud *debt push-down* tehing olenemata asjaolust, et laenu asemel kasutati omakapitali.

Lisaks näitele toob maksuhaldur **näitliku loetelu asjaoludest**, mida maksumaksja enda tehingu puhul hinnata saab ja mida ka maksuhaldur tehingute kontrollimisel arvestada võib, **otsustamaks, kas *debt push-down* või *equity push-down* tehing (koos ühinemisega) tehti majanduslikest ja ärilikest asjaoludest lähtudes või on tegemist maksueelise eesmärgil tehtud tehinguga. NB!** Tegemist on asjaolude mitteammendava loeteluga ning konkreetses asjas tuleb enamasti lähtuda mitte ühest või teisest asjaolust eraldi, vaid asjaolude kogumist.

Asjaolud, mis viitavad, et **tegemist on maksueelise eesmärgil tehtud tehinguga**

- ✓ Ajaline periood – SPV loomine, sihtühingu ostmine ning SPV ja sihtühingu ühendamine toimuvad lühikese perioodi sees (nt vähem kui ühe aasta jooksul).
- ✓ Töötajad ja nende roll tehingus – SPV/tütarühing ei oma töötajaid või on tema töötajad seotud emaühinguga või sihtühinguga (nt on SPV/tütarühingu töötajad ühtlasi emaühingu või sihtühingu võtmeisikud). Või peavad sihtühingu omandamiseks finantseerijaga läbirääkimisi tegelikult emaühingu ehk SPV/tütarühingu omanikuga seotud isikud (emaühingu töötajad või juhatuse liikmed).
- ✓ SPV/tütarühingu registreerimise aeg – SPV/tütarühing luuakse vahetult enne või samaaegselt sihtühingu omandamisega seotud läbirääkimiste lõpule jõudmise faasis ja sihtühingu

- ✓ ostutehinguga.
- ✓ SPV otstarve – see on loodud üksnes ühe sihtühingu ostmiseks, sellel ei ole muud või sisulist majandustegevust, teda ei saa lugeda varahaldusühinguks ning ta ei hakka tegelema ka sihtühingut toetavate tegevustega (nt ei osuta juhtimisteenust, raamatupidamist jne).
- ✓ Muu vara puudumine – SPV/tütärühing omandab ainult osaluse sihtühingus ning tal ei ole muud vara.
- ✓ Ettevõtte, mitte kontsernipõhine lähenemine – tehinguosalised ei suuda tõendada, et selline tehingustruktuur teenib SPV/tütärühingu huve, mitte kontserni või emaettevõtte huve. Nt ei ole põhjendatud olukord, kus kogu struktuur on tervikuna finantsiliselt kasulik emaühingule, kuid ei ole kasulik SPV-le/tütärühingule.
- ✓ Võõrvahendite kaasamise põhjendus – tehingu finantseerimisel oli emaühingul olemas finantsiline võimekus omavahenditest sihtühingu omandamiseks, kuid sellest hoolimata kasutati laenu alla surumise võimalust ja **seejuures ei olnud tehingul muud eesmärki kui maksueelise saamine.**

Asjaolud, mis viitavad, et **tehingul on majanduslik sisu**

- ✓ Kulude kokkuvõtteid – tehing koos ühinemisega aitab äriühingul oluliselt kulusid kokku hoida ja seda on võimalik numbriliselt tõendada. Nt refinantseeritakse tehingu tulemusel sihtühingu kommertspankadest võetud krediitkohustuste kõrgemaid intressimäärasid madalamaks (tehingu tulemusel väheneb intressikohustus).
- ✓ Parem finantspositsioon – saavutatud olukord võimaldab parandada finantspositsiooni, mis on vajalik äri arendamiseks. Seejuures peab olema võimalik sedagi numbriliselt tõendada. Nt tehing parandab laenuvõimekust.
- ✓ Esineb mõni muu majanduslik või juriidiline usutav ja veenev põhjendus – näiteks kui ühinemine ja laenukohustuse jätmine tütärühingu kanda on vajalik krediitiasutusest sihtühingu osaluse soetamiseks võetud laenu tagamiseks või muude krediitiasutustele kehtivate nõude täitmiseks. Siinkohal tuleb siiski arvestada ka punktis „**Võõrvahendite kaasamise põhjendus**” selgitatud. St kui emaühingul endal oli tegelikult sihtühingu soetamiseks finantsiline võimekus olemas ja muud eesmärki, kui maksueelise saamine ei olnud, siis ei pruugi selgitus, et tehing struktureeriti sel viisil vaid krediitiasutuse nõudel, usutav ja veenev olla.

MÄRKUS

¹ Sellisel juhul on tegemist *equity push-down* tehinguga, kus laenukapitali asemel kasutatakse omakapitali. Võrreldes *debt push-down* tehinguga seisneb erinevus selles, et ei teki täiendavat intressikulu, mille arvelt täiendavalt maksuvabalt kasumit Eestist välja viia, kuid saavutatud maksueelis on kuritarvituse korral sarnane. [Tagasi teksti juurde](#)

Käsiraamatu artikli viimane uuendus 18.12.2024

Maksustamise alused

Kui eelnevate näidete või loetelu hindamise tulemusel selgub, et tehing (koos ühinemisega) põhjustab hübriidse ebakõla või selle põhieesmärki või üksi põhieesmärkidest on saada maksueelis, mis on vastuolus kohaldatava maksuõiguse või välislepingu sisu või eesmärgiga, ja mis ei ole kõiki asjasse puutuvaid asjaolusid arvesse võttes tegelik, on maksuhalduril tulumaksuseaduse hübriidse ebakõla sätete (**tulumaksuseaduse (TuMS) §-d 54⁶–54⁹**) või üldise kuritarvituse vastase sätte alusel õigus maksustada *debt push-down* tehingut (**TuMS § 5¹**).

Rohkem infot TuMS § 5¹ kohaldamisest

Kui *debt push-down* tehingu tulemusena tekib maksustamise ebakõla, siis maksustatakse tehingut TuMS §-de 54⁶– 54⁹ alusel. See tähendab, et tulumaksuga maksustatakse summa, mida tasuti Eesti äriühingu tasandil intressimaksena. Maksustamise ebakõla põhjustanud summa **TuMSi 10². peatüki** alusel deklareeritakse deklaratsiooni TSD lisa 6 II osas koodil 6240 liigiga 623.

Kui maksustamise ebakõla ei esine või maksuhalduril on alust arvata, et esineb kuritarvitus, tuleb hinnata, kas tegemist on maksueelise eesmärgil tehtud tehinguga TuMS § 5¹ tähenduses.

Maksueelise eesmärgil tehtud *debt push-down* tehingud (TuMS § 5¹) maksustatakse **TuMS § 50 lg 1** alusel. Kuritarvitusega tehingu puhul maksustatakse selle tulemusena alusetult tekitatud intressi kui ka laenu põhiosa tagasimakseid, kuna mõlemad makstake sihtühingu rahavoogude arvelt. Pärast ühinemist tehtud väljamaksed maksustatakse sihtühingu tasandil juriidilise isiku tulumaksuga määras 20/80, alates 2025. aastast 22/78 (**TuMS § 4 lõiked 1 ja 1¹**).

Debt push-down tehingute kontekstis tähendab see olukorda, kus ühinemise tulemusel makstakse

võetud laen ostetud äriühingu kasumi arvelt, mistõttu on Maksu- ja Tolliamet (MTA) seisukohal, et nii laenu põhiosa kui ka intressikohustuse tagasimaksud on kuritarvituse või maksueelise saamise eesmärgil tehtud tehingute puhul ühinenud ühingu tasandil käsitletavad kasumi jaotamisena.

Laenu- ja intressimaksete ümberkvalifitseerimine kasumi jaotamiseks on MTA hinnangul kuritarvituse korral võimalik lähtuvalt sisust, kuna laenu võtnud ühing ei maksnud võetud finantskohustust oma vahenditest tagasi, vaid seda tehti sihtühingu rahavoogudest. Kui sihtühing ei maksaks enda ostuks võetud laenu oma rahavoogude arvelt kinni, vaid maksaks osanikele/aktsionäridele dividende, oleks kasumi jaotamine maksustatud TuMS § 50 lg 1 alusel ning väljamakselt kuuluks tasumisele tulumaks. Kui sihtühing kasumit ei jaota, vaid see makstakse peale ühinemist laenu nime all võlausaldajale tagasi ning kogu tehinguteahela eesmärk on olnud maksudest kõrvale hoidumine, on MTA hinnangul tegemist sisust lähtuvalt sihtühingu kasumi jaotamisega ning selle tehinguga saadakse põhjendamatu maksueelis.

TuMS § 5¹ lubab maksustamisel jätta arvesse võtmata tehingut või tehingute ahelat, mille eesmärk või üks põhieesmärkidest on saada maksueelis. Kui selgub, et ühinenud ühing on saanud **põhjendamatu maksueelise**, kuna dividendide maksmise asemel makstakse võetud laen ja laenuga kaasnev intressikohustus kinni ilma, et sellelt tuleks tulumaksu tasuda, annab nimetatud säte MTA-le õiguse tehingud ümber kvalifitseerida ja maksustada tulumaksuga.

Joonis 4

Kasumi jaotamine kuulub ühinenud ühingu tasandil deklareerimisele vormi TSD lisa 7 I osas koodiga 7008, vormil INF on väljamakse liik „DK” ning väljamakse kuulub maksustamisele juriidilise isiku tulumaksuga määras 20/80, alates 2025. aastast 22/78 (TuMS § 4 lõiked 1 ja 1¹).

Kuigi laen makstakse tagasi ja maksustatakse tulumaksuga ühinenud ühingu tasemel, on emaühingul, kes on skeemi initsiaator ja joonistel musta värvi äriühing, õigus topeltmaksustamise vältimiseks kasutada vabastusmeetodit (vt joonist 4). Vabastusmeetodi kasutamise õigus tekib emaühingul maksuõiguses kehtiva ühetaolise maksustamise põhimõtte alusel, mille kohaselt tuleb kõiki sarnases situatsioonis olevaid ühinguid ja isikuid kohelda võrdselt. Kui MTA hinnangul on tegemist TuMS § 50 lg 1 alusel kasumi jaotamisega, siis osanikele/aktsionäridele dividende jaotamisel oleks juriidilisel isikul õigus kasutada vabastusmeetodit. See tähendab, et ka selles juhendis toodud tehingu puhul peab

vabastusmeetodi kasutamise võimalus säilima siis, kui laenu ja intressi tagasimaksed hinnatakse ümber ning maksustatakse kasumi jaotamisena. See tähendab, et musta värvi ühingul (teisisõnu ühinenud ühingust kõrgemal oleval ühingul) on õigus deklareerida makstud summa deklaratsiooni TSD lisa 7 II osas koodiga 723, kui tegemist on Eestis registreeritud ühinguga.

Kui sihtühing ei maksaks emaühingule enda ostuks emaühingult võetud laenu oma rahavoogude arvelt kinni, vaid maksaks osanikele/aktsionäridele dividende, oleks kasumi jaotamine maksustatud TuMS § 50 lg 1 alusel ning väljamakselt kuuluks tasumisele tulumaks.

Kui maksueelise saamise eesmärgil tehtud tehing tehakse laenu asemel omakapitaliga (*equity push-down* tehing), siis on maksustamise aluseks TuMS § 50 lg 2. Täpemalt maksab residendist äriühing tulumaksu aktsia- või osakapitali või sissemaksete vähendamisel, aktsiate, osade, osamaksete või sissemaksete (edaspidi osalus) tagasiostmisel või tagastamisel või muul juhul omakapitalist tehtud väljamaksete summa osalt, mis ületab äriühingu omakapitali tehtud rahalisi ja mitterahalisi sissemakseid. Näiteks olukorras, kus tehakse joonisel 3 kajastatud struktüreerimise tehing omakapitaliga (st emaühing teeb ühe tütarühinguga teise mitterahalise sissemakse või laenuõudega mitterahalise sissemakse), siis tekib olukord, kus tütarühingu võib deklaratsiooni TSD lisa 7 osas la koodil 7030 deklareerida omakapitali sissemakse, kuid kui tegemist on maksueelise saamise eesmärgil tehtud tehingutega, siis sellise omakapitali sissemakse deklareerimine ei ole lubatud. Arvestades, et sellisel juhul tekib väljamakse tegemisel olukord, kus väljamaksed ületavad sissemakse, siis tekib sihtühingu tasandil maksukohustus, kuna omakapitali väljamakse tuleb deklareerida vormi TSD lisa 7 koodil 7060.

Topeltmaksustamise vältimiseks on ka *equity push-down* tehingute puhul emaühingul õigus kasutada vabastusmeetodit. See tähendab, et musta värvi ühingul on õigus deklareerida maksustatud summa deklaratsiooni TSD lisa 7 II osas koodiga 730, kui tegemist on Eestis registreeritud ühinguga.

Käsiraamatu artikli viimane uuendus 18.12.2024